SIX DAY BERLIN

Rittl GRUPPETTO

Gladiatorkamp på to hjul i Berlin

TEKST OG FOTO: **Kåre Dehlie Thorstad**

Presis klokka 19:29 slukkes lysene i Paul-Heyse-Straße nummer 26. Lyden av massive kirkeklokker fyller den futuristiske velodromen i Berlin, og vi gjenkjenner introen til AC/DC's «Hell's Bells» før laserstrålene skyter hull i mørket. Det ringes inn for bønn, tilbedelse, offer og kamp i Tysklands hovedstad. Banesyklingens menighet har samlet seg for å bivåne en moderne gladiatorkamp på to hjul over seks sammenhengende kvelder og netter. Velkommen til «Das Berliner Sechstagerennen», den 106. utgaven av Six Day Berlin!

Vi skriver medio januar, og nyttårsforsettene er for lengst lagt på is. Proffene som skal være i form til Giro d'Italia om noen måneder har trampet i gang sesongen i Australia og Argentina, men spennende ting skjer også litt nærmere vår egen landegrense. I Berlin, metropolen kjent for så mye annet enn sykling, går nemlig det lengstlevende seksdagersrittet av stabelen. Forpurret av et par verdenskriger har det blitt arrangert siden 1909. Men, «seksdagersritt» sier du? Konkurranseformen er fremmed for oss her i nord, og velodrom har vi ikke hatt stående permanent siden den sagnomsuste bana på Dælenenga i Oslo, revet i 1946. Det er derfor ikke så rart at seksdagersritt kiler litt underlig i øregangene for den oppvoksende generasjonen, men fenomenet oppsto så langt tilbake som i 1878.

«Six Day Berlin», et herlig sammensurium av sirkus, tivoli, nattklubb og tysk oktoberfest.

SIX DAY BERLIN

Six day racing

Det hele begynte som et veddemål når briten David Stanton hardnakket påsto at han kunne tilbakelegge 1.000 engelske mil (rundt regnet 1.690 kilometer) i løpet av seks døgn. Ingen vet nøyaktig hvorfor, ei heller motivasjonen, men veddemålet vakte oppsikt i det viktorianske England, og avisen «Sporting Life» veddet derfor imot, sikre på å vinne tilbake innsatsen på svimlende 100 pund. Stanton gikk løs på kraftprøven i februar samme år, og klokket inn distansen på mindre enn fem døgn - til avisens store fortvilelse, men publikums store begeistring.

Ryktet om Stanton's karstykke spredte seg raskt, og «Six Day Racing» ble raskt populært i England, men nådde ikke de helt store høydene før konkurranseformen inntok det amerikanske kontinentet på 1890-tallet. Konkurranser ble arrangert over det langstrakte landet, og begeistringen var overveldende. Publikum strømmet til i hopetall, og pengefolket fulgte etter slik de ofte gjør når de får teften av profitt. I kampen om store penger, begynte rytterne å sykle så lenge det var mulig å holde seg våken, og til slutt gikk det på sikkerheten løs. Rytterne sovnet i bukken, liv og lemmer ble ofret på kapitalismens alter. Løpene var ute av kontroll, og delstatene i Illinois og New York tok til vettet og la ned forbud mot å sykle i mer enn tolv av døgnets timer. Dette skulle i ettertid vise seg å være katalysatoren for utviklingen av det moderne «Six Day» der to ryttere danner lag for å kunne holde syklinga gående gjennom både dag og natt.

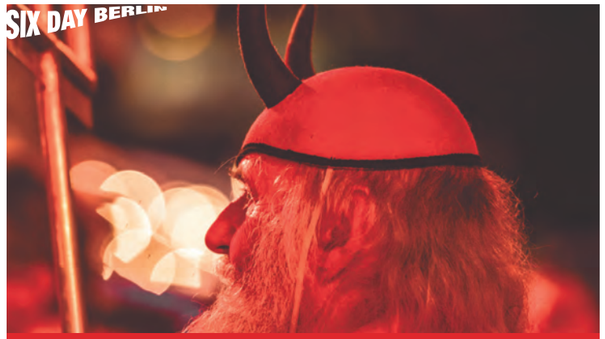

"Djevelen" var selvfølgelig på plass.

Det nye formatet ble heldigvis godt mottatt, og utpå 1920-tallet hadde seksdagersritt utviklet seg til å bli den mest populære sporten i USA - større enn både baseball, basketball og fotball til sammen. Hver delstat hadde en bane, og i byene strømmet titusenvis av tilskuere til løpene for å bivåne nasjonale storheter valse rundt med utenlandske jyplinger.

Den amerikanske suksessen gikk ikke upåaktet hen på vår side av Atlanterhavet, og i en tid tynget av økonomisk depresjon var «Six Day Racing» en billig og underholdende forlystelse for folket. 2. verdenskrig satte en midlertidig stopper for konkurransene, men allerede i 1947 vekket man fenomenet til live igjen.

Seksdagersrittene fortsatte sin langsomme modningsprosess gjennom 70- og 80-tallet, og har nå funnet en form som både ivaretar utøverne på banen og begeistrer publikum på tribunen. Lag satt sammen av to ryttere kjemper innbitt med nebb og klør over seks påfølgende kvelder, og det konkurreres i alt fra sprint til langdistanse. I noen disipliner er det mulig «å ta en runde» på konkurrentene, det vil si kjøre fra feltet og legge dem bak seg med én full banelengde. Enkelt nok i teorien, men du verden for en kraftprøve det er i praksis! Det laget som har tatt flest runder på resten av feltet vil lede den generelle klassifikasjonen, men dersom alle lag står likt på antall runder, vil det laget med flest poeng gå av med sammenlagtseieren.

Omtåket på bakerste rad

Tilbake i Paul-Heyse-Straße gjør rytterne sin inntreden på arenaen i et fyrverkeri av lyd og lys. Det er lett å la tankene vandre tilbake til antikkens Roma og gladiatorenes blodige kamper i Colosseum. På samme vis hilser kjempene til publikum før det varmes opp til kamp på et 250 meter langt lappeteppe av serbergran - men her, på tregolvet, slutter enhver likhet med tradisjonell banesykling. Der sistnevnte må leve med et ry som

konservativt og ytterst seriøst, sprenger seksdagersritt grensene for hva vi definerer som idrettsarrangement.

Her snakker vi nemlig om et skrullete sammensurium av sirkus, tivoli, nattklubb og tysk oktoberfest med kraftige bein i sentrum. Alt går rundt: Platehjul og pedaler, karusellen på indre bane, lyskasterne og discokula i taket, platekuskens platespillere, duskedamene og tilskuerblikkene. Rytterne ter seg som små satellitter i bane rundt et mikrokosmos av lyd og lys der de ubønnhørlig maler ut runde etter runde på velodromen, mens publikums oppmerksomhet sakte glir over fra sykkel til øl. Skingrende glamrock avløses av ompamusikk fra Tyrol, og like plutselig hopper vi til Spice Girls og glorete nittitallspop, avbrutt av startskudd og bjelleklang i en uforutsigbar rekkefølge - men fortvil ikke! Vi befinner oss tross alt i Tyskland, og i all kaos og galskap finnes det et system. Det kan hende det ikke åpenbarer seg før etter to eller

Christian Grasmann, Pushbiker og verdens snilleste tysker.

tre kvelder i velodromen, men gleden er desto større når forvirringen går over til fascinasjon og beundring for det som skjer ute på banen.

Drosje til ingensteds

For det er en oppvisning i kraft, fart, adrenalin, kløkt og overmot vi er vitne til ute på banen. Med en toppfart på nærmere 70 kilometer i timen ligger rytterne nesten vannrett i doseringene, kun få centimeter fra hverandre. Det krever erfaring, presisjon og fryktløshet. Og det tar mange år med sykling i venstresving for å bli en habil «Six Day Racer».

Den unge, uerfarne går ofte i tospann med en «Taxi Driver», en rettskaffen drosjesjåfør, altså - benevnelsen på en solid og erfaren seksdagersrytter, læremesteren som kan alle knep, både fine og ufine, spesialisten i «The Race to Nowhere», løpet til ingensteds. Det sykles jo ikke fra A til B, ei heller fra Paris til Roubaix. Nei, rytterne roterer i et uendelig, ovalt kretsløp. Og svinger aldri til høyre.

Løpet er kjørt for Christian Grasmann, og det blir dessverre ingen snarlig retur på parketten.

Christian, verdens snilleste tysker

Christian Grasmann er en «Taxi Driver», men eier ikke bil. Derimot er han primus motor for sykkellaget «Maloja Pushbikers», han er én av de mest rutinerte seksdagersrytterne i manesjen og læremester for den kommende generasjonen banesyklister som våger seg på «Six Day Racing». Christian er i tillegg verdens snilleste tysker, med et særdeles klokt hode fylt med gode tanker og idéer. Christian ønsket forandring etter et langt liv som proff i eksentriske lag nede på lave divisjoner, og startet derfor sin lille, fredelige revolusjon. Målet var å ta tilbake den barnlige gleden ved å sykle, kjenne vinden rafse tak i håret, dyrke følelsen av frihet ved å bevege seg bortover på to hjul, forfriske og gjenopplive sporten. Et gjennomregulert liv som dårlig betalt idrettsutøver passet ikke for Christian lenger, men lidenskapen for sykling var fortsatt i god behold. For å bryte med alle etablerte konvensjoner, startet han like godt eget lag.

Seks år etter unnfangelsen, lever «Maloja Pushbikers» i beste velgående, og Christian har tiltrukket seg et knippe sterke ryttere med samme livsfilosofi. Det handler ikke lenger om antall pallplasseringer eller UCI-poeng, men om gleden ved å krysse målstreken sammen med sine lagkamerater og høre publikums jubel. Det handler ikke om tørre tall på wattmåleren, men heller om svetteperler i panna og syre i beina. Sykling er fortsatt en vond øvelse målt over tid, men for Christian & Co. skal det også være gøy. Basta. Eksempel til etterfølgelse!

#Beapushbiker

Det nye året har imidlertid vært trasig for Christian. I «Bremen Six Days» måtte han stå av med «Die Grippe», den leie influensaen som slår til når det minst høver seg. Og

SIX DAY BERLIN

den tredje kvelden i Berlin smalt han i parketten. Lyden av karbon som møter hardt tregulv er fæl, rett og slett, og vi aner uråd. Christian hinker av banen for å få medisinsk hjelp. Et gapende sår på høyre legg blir renset og stripset, men de indre skadene er langt mer alvorlige. Knehjemmelagde muffins til konkurrentene sine. Det er i det hele tatt godt å være på lag med Christian, og vi har ingen problemer med å forstå hvorfor han har en så høy stjerne i miljøet. Christian er en ekte «Pushbiker». Bli en «Pushbiker du også!

Publikums store favoritt i Berlin, Nate «The Showman» Koch fra Long Beach, California.

Han river gladelig i filler trøya, og publikum elsker det! (under)

SIX DAY BERLIN

skåla er slått ut av stilling, og leddbåndene er revet tvert av. Løpet er kjørt. Det er sykkelsportens mørke poesi. Christian er ute av dansen, og det blir ingen snarlig retur på parketten.

I stedet for å reise hjem til kone og nyfødt barn, rister Christian av seg den sørgelige ulykken og flytter fokus over på læregutten, Maximilian Beyer. Med stoisk ro og en smittsom entusiasme, loser han sin unge disippel trygt gjennom de siste, strevsomme kveldene i velodromen. Christian rettleder, viser vei, deler ut ros og trøstende klapp på skulderen til Max når utførelse ikke står i samsvar med intensjonen. På en medbrakt platetopp koker han kaffe til laget, og hinkende rundt med ødelagt kne serverer han

Nate «the showman»

Lysene blafrer rytmisk til platekuskens elleville beats, kveld etter kveld, og både ryttere og publikum holder stand. Til vår store overraskelse er det en amerikaner som får mest jubelrop fra tribunen, og ikke byens lokale helter. Møt Nate Koch, «The Showman»! Fra Long Beach i Los Angeles, California, fyrer han opp velodromen til kokepunktet med sjarm og en overveldende energi. Med bakgrunn fra friidretten er han både sterk og rask, men med relativt kort fartstid i manesjen mangler Nate det siste lille tilslaget for å kunne hamle opp med de verste muskelbuntene, jfr. Robert Förstemann & Co. Når seieren først kommer, derimot, er det duket for show både på og utenfor banen!

Werner Otto til venstre, i godt driv sammen med Jürgen Geschke under 2000 meter tandemsprint!

Under: Yoeri Havik, klasserytter på bane og middels god på landeveien.

SIX DAY BERLIN

Som den irrgrønne «Hulken» river han sykkeltrøya i fillebiter over målstreken og blotter brystkassa for et ellevilt publikum. «NAAAATE!» ropes det over høyttaleranlegget, «NATE FOR PRESIDENT!» - intet mindre. Det er absolutt ord til ettertanke få dager etter innsettelsen av Donald Trump som USA's nye president, en hendelse som har skapt både fortvilelse og bekymring verden rundt. Blant publikum påstås det at Nate Koch har gjort mer med sine bein for den tysk-amerikanske forbrødringen enn selveste John F. Kennedy gjorde med sine bevingede ord! «The Showman» leverer varene som ingen andre, publikum får valuta for den dyre inngangsbilletten, og vi lar det passere at årets seier i Berlin var av den billige sorten.

Werner Otto

På indre bane får vi øye på en eldre herremann iført verdensmestertrøye. Regnbuestriper går nemlig ikke upåaktet hen i sykkelmiljøet! Den elegante og særdeles blide mannen lyder navnet Werner Otto, og han skal straks ut på parketten som pauseunderholdning på oppdrag for en av hovedsponsorene, «Florida Eis», Berlins største iskremprodusent. Werner er viden kjent for sitt engasjement og sine striper, og nådde sitt absolutte høydepunkt under den kalde krigen da han i tospann med Jürgen Geschke vant VM-gull på 2000 meter tandemsprint i Brno i det gamle Tsjekkoslovakia. Året var 1969, og duoen gjentok bragden to år etter i Varese, Italia. Slik fikk man heltestatus i den tyske demokratiske republikk, DDR.

Werner har viet hele sitt voksne liv til sykkelsporten, først som aktiv utøver på det øst-tyske landslaget, deretter som trener for samme landslag, og nå som sykkelforhandler og ildsjel for morgendagens talenter på bane. Werner er også et oppkomme av historier, og forteller villig vekk om hvordan det var å leve som toppidrettsutøver på innsiden av Berlinmuren, også kalt «den anti-fascistiske beskyttelsesmur». Mange i den frie, vestlige verden lot seg nok skremme av datidens propaganda, og fryktet det kommunistiske diktaturet. Werner, på sin side av muren, levde et godt liv, uten mangel

på noe og uten begrensninger.
- Jeg var en fri mann, og kunne reise hvor jeg ville for å utøve min idrett. Og blant oss utøvere rådet en gemyttlig tone, der idretten var samtaleemne, ikke politikk.

Werner reiste verden rundt med sin sykkel, men var aldri på noe tidspunkt fristet til å hoppe av til et liv i vesten. Som idrettsstjerne fikk Werner plass under statens beskyttende vinge, med alle fordeler det innebar. Disiplin og hardt arbeid måtte til, men forskjellene innenfor systemet var store. Vitnesbyrd forteller om et regime med streng kontroll og forfølgelse, og langt fra alle fikk oppleve Berlinmurens fall.

Mellom 1961 og 1989 flyktet over 8.000 mennesker fra øst til vest, og 128 døde i forsøket, regelrett skutt ned av grensevaktene i den såkalte sikkerhetssonen, «Todesstreifen» eller «Dødssonen» på godt norsk.

10 TING Å GJØRE I BERLIN

1. Skaff deg et kulturelt alibi, oppsøk «Museumsinsel» i Mitte: www.smb.museum/en/home.html

2. Bli med på Trabant-safari gjennom Berlins gater: www.trabi-safari.de/

3. Ta heisen opp til restauranten i det 147 meter høye Funkturm: www.funkturm-messeberlin.de/en/

4. Lag din egen Ritter-sjokolade på Ritter Sport museet: www.ritter-sport.de/de/besuchen/berlin.html

5. Drikk kaffe på Oslo Kaffebar i Eichendorffstraße («Ich möchte einen Kaffee, bitte!»): www.oslokaffebar.com/

6. Kjøp en fixie hos hipsterne i 8bar: https://8bar-bikes.com/
7. Få guidet omvisning og historielekcjon på sykkelsetet: www.fattiretours.com/berlin

8. Besøk Brandenburger Tor, og syng Ketil Stokkan's berømte bidrag til Eurovision Song Contest fra 1990.

9. Dans på deg sterke leggmuskler på Berghain, klubben over alle natt-klubber: http://berghain.de/

10. Opplev den 107. utgaven av «Berlin Six days»: http://sechstagerennen-berlin.de/

En erfaren «Six Day Racer» knyter sine lisser med andakt.

Det skytes villig vekk i velodromen, men heldigvis bare med kruttlapper!

SIX DAY BERLIN

Et siste magadrag

Den 6. kvelden skal det skje. Kampen om sammenlagtseieren er ennå ikke avgjort, og stemningen er elektrisk. Energien blant rytterne holder seg på et forbløffende høyt nivå, alle rundene på velodromen til tross. Den lekne og løsslupne stemningen vi har vært vitne til tidligere i rittet avløses av innbitt kniving og rivalisering.

Her gis det ikke ved dørene, og hvert poeng teller i kampen om en plass på pallen. Den belgiske duoen Kenny De Ketele og Moreno De Pauw gjør et siste desperat forsøk på å ta en runde på lederne, men nederlenderne Yoeri Havik og Wim Stroetinga kontrollerer det hele og vinner til slutt med 470 poeng foran belgierne med 442 poeng og én runde mer i sekken.